

fratris sui, facta inter eos concordia, reversus est et ipse ad parentes [in terram Chanaan], et cum mortuum patrem simul sepelissent, quia eos plurimum ditatos terra illa, sicut scriptum est [hic γ . 7] minime capiebat, accessit rursus in Seir, et ibi propagavit gentem Idumæorum atque sedem stabilem fixit.

Discessit ergo, non coactus armis Jacobi, ut Judæi somniant, sed sponte propter gregum copiam; in hoc imitatus consilium avi sui Abraham, qui eadem de causa separavit se a Loth nepote suo. Factum est autem hoc nutu divino, ut terra Chanaan Jacobo cederet, et posteris ejus, quibus promissa fuerat.

Circa genealogiam Esaü nota, quod hoc cap. usque ad γ . 15, recensentur ejus posteri nude et sine addito; γ . autem 15, duces; γ . vero 31, reges; rursus γ . 40, duces: quia primo Idumæi amplexi sunt regimen aristocraticum, deinde monarchicum, postea rursus aristocraticum. Porro tam duces, quam reges habuerunt electivos: unde regni successores ponuntur, non defunctorum filii, sed alii; ut observat Abulensis, et etiam hic satis liquet ex γ . 32 et sequentibus.

Observe ulterius, quod duces qui hoc cap. enumerantur ante reges, tam ex filiis Esaü quam ex Horræis, non successerint sibi mutuo, sed multi eorum simul vixerint, atque non terram Seir integram, sed partes seu urbes in particulari gubernarint; ita ut et duces simul fuerint de Horræis et filiis Esaü, v. g., Lotan frater Thamnæ de Horræis dux fuit, similiter et Eliphaz primogenitus Esaü eodem tempore dux fuit, sed quisque in regionibus suis. Ubi vero prævaluerunt filii et nepotes Esaü, expulsis Horræis, electus est rex ex posteris Esaü.

Observe denique, quod saltem duces, qui hic recensentur post reges, non videantur in terra Edom regnasse ante mortem Moysis. Ratio est, quod anno 40 post egressum de Ægypto, quo mortuus est Moyses, Idumæi adhuc haberent regem; ut liquet ex cap. XX libri Numerorum: ergo duces illi qui fuerunt post reges, regnaverunt in terra Edom post mortem Moysis. Ex quo ulterius sequi videtur, finem hujus cap. non a Moyse scriptum, sed ab aliquo alio hagiographo adjunctum fuisse; probabiliter ab Esdra, qui post captivitatem Babylonicam Scripturæ libros restauravit, et in ordinem redegit.

CAPUT XXXVII.

Joseph accusans fratres apud patrem, visaque somnia narrans, fratrum odium in se concitat, adeo ut ipsi necem machinentur; sed liberat eum Ruben: suadente autem Juda, venditur Madianitis, et ab his Puthiphari in Ægypto.

QUESTIO UNICA. — QUOMODO VERIFICENTUR DUO SOMNIA JOSEPH.

Orditur hic Moyses historiam Joseph, quam præ cæteris prosequi debuit, quod ex hac pateat occasio cur postea filii Israel in Ægyptum abierint, ipsaque

sit quasi filium et connexio præcedentium et sequentium. Interim

Nota 1. Quod dum in nostra Vulgata dicitur γ . 2: Joseph, cum sedecim esset annorum, pascebat gregem, apud chaldæum vero, hebræum et LXX: septemdecim annorum, nulla sit contradictio: expleverat enim annum decimum sextum, et inchoaverat decimum septimum. Et hoc sensu dicit S. P. Aug. Q. 122 in Gen.: Joseph autem decem et septem annorum erat, pascens cum fratribus oves.

Nota 2. Ubi dicitur: Et erat cum filiis Balæ et Zelphæ uxorum patris sui; quod videatur Jacob gregum curam divisisse, ita ut partem unam curarent sex filii Liæ, alteram quatuor filii ancillarum; quibus Josephum adjunxit, quia non tam ægre ferebant isti natu minorem sibi præferri.

R. et dico: Duo sibi somnia contigisse narrat Joseph γ . 6, 7 et 9, dicens: Audite somnium meum quod vidi: Putabam nos ligare manipulos in agro: et quasi consurgere manipulum meum, et stare, vestrosque manipulos circumstantes adorare manipulum meum.... Vidi per somnium quasi solem, et lunam, et stellas undecim adorare me. Hæc sua somnia Joseph non legitur interpretatus, sicut postea est interpretatus somnium Pharaonis; tum quod non videatur ei Deus ejus somniorum adhuc intelligentiam eo tempore revelasse, ne forte efferreretur in superbiam; tum etiam, quia satis obvium erat patri et fratribus ex ingenii sagacitate conjecturare, quid ea somnia sibi vellent. Circa verificationem autem istorum somniorum tria potissimum occurrunt, quæ cum eventu minus coherere videntur:

1. Quomodo potuerit Joseph videre fratrem suum Benjamin manipulos cum aliis fratribus ligantem, eum hic adhuc esset puerulus, et verisimiliter in cunis vagiret.

2. Qui fieri potuerit ut Jacob, sub solis symbolo, visus sit filium suum adorare; cum hoc ex Scriptura erui posse non videatur.

3. Qua ratione inter futuros Josephi adoratores recensentur mater ejus, quæ ante habitum illud somnium e vivis excesserat.

Verumtamen quod primum attinet, facilis est responsio: quia eventus illius somnii non spectabat præsentem, sed futurum Josephi statum: porro Benjamin (ut refertur cap. XLIII) cum cæteris fratribus Josephum, dum erat in Ægypto pro-rex, adoravit; ergo et manipulos ejus dici potuit coram manipulo Josephi procubuisse.

Secundum quoque non magnam patitur difficultatem: quanquam enim patri suo in Ægypto venienti Joseph potius honorifice occurrerit, quam ab eo fuerit adoratus; nihilominus antequam Jacob sciret Joseph esse Ægypti principem, eum veneratus est, dum eodem cap. XLIII, per filios suos ei munera misit (quæ sine adoratione offerri non solent) et quidem totius familiæ suæ nomine, adeoque etiam uxoris vel uxorum, si quæ tunc superessent: de quo non constat. Præterea cum filii Jacob a Joseph interrogaren-

tur, antequam fratrem suum agnoscerent, an pater ipsorum adhuc viveret: responderunt γ . 28: Sospes est servus tuus pater noster, adhuc vivit; et incurvati adoraverunt eum; utique non nomine tantum proprio, sed etiam paterno.

Tertium vero majorem patitur difficultatem; cujus tamen eventum, uti et præcedentis, confirmat S. Chrysost. hom. 66 in Gen. exponens hæc verba c. XLVII, 31: Adoravit Israel Deum conversus ad lectuli caput (quæ LXX, et Apost. Heb. XI, 21, sic referunt: Adoravit fastigium virgæ ejus): Vide senem (inquit) decrepitulum patriarcham adoratione in Joseph honorem declarare, et reipsa implere visionis eventum. Quando enim narravit Joseph visionem, dicit: Numquid ego, et mater tua veniemus, et adorabimus te super terram?

Deinde inquirens, quomodo somnium illud impletum esset in matre, quæ jam ante defuncta erat, subjungit: Perpetuus Scripturæ mos est, a magis principali totum significare. Quoniam igitur caput mulieris vir est, cum adoravit caput, manifestum est quod corpus totum caput sequebatur. Si enim pater hoc fecit, multo magis illa, nisi ex hac vita prærepta fuisset, hoc fecisset. Quibus verbis significat quod Jacob non quidem adoraverit propriam Josephi personam, sed eminentem in eo regiam dignitatem; atque idem virtualiter equidem Rachel præstiterit.

Obj. I. Rachel jam mortua erat, cum somnium illud referret Joseph; ergo nequidem verba Jacob: Numquid ego, et mater tua, et fratres tui adorabimus te super terram? potuerunt stare cum somnii præfati eventu.

Respondent Oleaster, Cajetanus aliique vetustiores interpretes (ut refert Lyranus) neg. assumpt. contenduntque Rachelem tunc temporis adhuc fuisse in vivis. Verum (inquit idem Lyranus) directe repugnat textui Scripturæ, Rachelem tunc fuisse in vivis: nam in præsentis cap. dicitur, quod Joseph missus fuerit de Hebron a patre ad visitandos fratres suos.

Ex quo patet, quod ibidem manebat Jacob quando Joseph fuit venditus: atqui Rachel fuit mortua, antequam Jacob venerit in Hebron ad patrem suum Isaac; ut patet ex cap. XXXV: ergo Joseph venditus est post mortem matris suæ.

Insuper hic dicitur Joseph vidisse undecim stellas adorantes se (qui erant undecim fratres ejus) et consequenter jam natus erat Benjamin: atqui tamen in nativitate Benjamin mortua est Rachel; ut liquet ex cap. XXXV, 18: ergo somnium Joseph et venditio ejus facta sunt post mortem Rachelis.

Hæc autem omnia approbat Pererius enarrans omnes stationes Jacob a suo e Mesopotamia exitu usque ad accessum ad patrem; ex quibus ostendit mortuam tunc fuisse Rachelem. Relicta igitur auctorum illorum responsione, insistendum potius antea allatæ S. Chrysost. explicationi.

Obj. II. S. P. Aug. ingenue fatetur se non posse juxta sensum historicum questionis hujus exitum reperire: ait enim Q. 123 in Gen.: Nisi in aliquo mysterio dictum hoc accipiatur, quomodo potest intelligi de

matre Joseph, quæ jam erat mortua? Quinimo et Joseph a patre suo fuisse adoratum, negat ibidem; ergo ad verificandum hoc somnium cum S. P. potius ad mysterium est recurrendum, adeo ut Joseph Christum repræsentaverit, in cujus nomine omne genu flecteretur, etc.

R. S. P. tantum recurrere ad mysterium, ut verificetur quod mater Josephi eum adoraverit in propria persona; idque patet ex verbis quæ subjungit: In Christi ergo persona facile intelligi potest etiam de mortuis, secundum illud quod dicit Apostolus (ad Philip. II), quia donavit ei nomen quod est super omne nomen; ut in nomine Jesu omne genu flectatur, cælestium, terrestrium, et infernorum. Verum hæc nihil obstare videntur quominus dicatur, hoc somnio significatum fuisse, quod Joseph ad tantam evehendus esset dignitatem, ut comparatione conditionis, in qua erant fratres et parentes ejus, ab illis merito foret adorandus; cum et ab Ægyptiorum principibus fuerit adoratus.

Quandiu igitur fratres eum non cognoscentes adoraverunt, sic et pater et mater, si in Ægypto venissent ad ignotum, eundem venerati fuissent. Hoc autem modo, si non proprie, manet equidem metaphorice verus sensus litteralis, idque stante somnii eventu.

Cæterum quod addit S. P. de adoratione patris, nihil quoque urget, cum tantum agat de tempore quo filium suum convenit in Ægypto: cum interim certum sit quod eum antea per filios adoraverit. Patet hæc solutio rursus ex ratione quam addit: Quia, inquit, nec pater eum adoravit quando ad eum venit in Ægyptum.

Demum per matrem hic intelligunt aliqui vel Balam Rachelis ancillam, quæ Josephum educaverat, vel Liam; sed cum nulla sit certitudo quod alterutra tum supervixerit, videtur prioribus solutionibus potius insistendum.

Nec refert quod infra cap. XLIV, 20, ad Josephum dicat Judas: Ipsum (Benjamin scilicet) solum habet mater sua; quia per illa verba tantum intendit significare quod ex duobus filiis Rachelis solus Benjamin superesset; uti patet ex textu Hebræo, in quo ita habetur: Remansit solus matris suæ. Et sane si per matrem Benjamini Judas intellexisset Balam aut Liam, non potuisset dicere: Ipsum solum habet mater sua, quandoquidem Bala et Lia alios filios, et quidem proprios seu naturales, haberent.

CAPUT XXXVIII

Judas generat Her et Onan, quos Deus ob nefandum peccatum morte plectit. Tamar dolose ex Juda concipit, gignitque Phares et Zaram.

QUESTIO PRIMA. — AN EA, QUÆ HIC NARRANTUR DE JUDA EJUSQUE FILIIS AC NURU, CONTINGERE POTUERINT TEMPOREMEDIUM INTER VENDITIONEM JOSEPH, ET DESCENSUM JACOBI IN ÆGYPTUM.

Apposite, quamvis ex abrupto, Moyses hic interse-

rit historiam et genealogiam Judæ potius quam aliorum fratrum. 1. Quia ex Juda de Thamar Christus erat nasciturus. 2. Ne Judæi Gentiles contemnerent, cum tribus Juda, quæ erat nobilissima, ex Chananæis per feminam gentilem descenderet. Porro quomodo inter venditionem Joseph, et descensum Jacobi in Ægyptum, fieri potuerint omnia quæ hic narrantur, a matrimonio Judæ usque ad nativatem Phares et Zaræ, quidem indagari difficile est, at non impossibile. Unde

R. et dico: Satis probabile est quod eo tempore, quo scilicet Joseph est venditus, descendens Judas a fratribus suis (forsan quia exprobrabant ei quod esset causa venditionis fraternæ et suasor, forte ut quæret meliora pascua, et majores opes congregaret) γ . 2 viderit, id est concupierit, *filiam hominis Chananæi, vocabulo Sue* (quod nomen est Chananæi illius, non filie; ut patet ex γ . 12) eamque duxerit uxorem: ex qua genuit tres filios, Her scilicet, Onan, et Selam.

Prob. I. Quia γ . 1, clare dicitur: *Eodem tempore descendens Judas a fratribus suis... vidit filiam hominis Chananæi... et accepta uxore, ingressus est ad eam.* Atqui \rightarrow eodem tempore referri debet ad aliquod tempus, de quo ante mentio præcesserat: jam vero ante, seu cap. XXXVII, non præcesserat mentio nisi de somniis et venditione Joseph: ergo Scriptura clare insinuare videtur quod Judas istam filiam duxerit uxorem paulo post venditionem Joseph: ac consequenter non videtur dicendum quod hæc historia narrata sit per recapitulationem: nam jam data connotatio temporis tollit recapitulationem; ut reflectit Abulensis.

Prob. II. Quia si ante venditionem Joseph hæc historia contigisset, haud dubie Moyses etiam eandem ante descripsisset; siquidem id exigebat ratio temporis, idque poscebat rectus scribendæ historiæ ordo: ac proinde inchoatam historiam Joseph non statim interrupisset; sed universam usque ad finem continentis serie pertexuisset, ait Pererius. Cum igitur hic interrumpat historiam Joseph, propter matrimonium Judæ: videtur sequi, quod hoc matrimonium parum post venditionem Joseph contigerit.

Obj. I. A venditione Joseph usque ad descensum Jacobi in Ægyptum fluxerunt duntaxat anni 23; siquidem Joseph, dum venditus est, habebat annos 16; ut patet ex cap. præced., et dum Jacob venit in Ægyptum, habebat annos 39: ut probatum est cap. XXX Q. 2. Ergo, etc.; nam subtractis 16 a 39, restant 23: atqui tempore 23 annorum non videntur omnia potuisse contingere, quæ narrantur hoc cap. a matrimonio Judæ usque ad nativatem Phares et Zaræ; ergo, etc.

R. neg. min. Cum enim Judas declinaverit immediate post venditionem Joseph a fratribus suis, et acceperit uxorem, potuit post 3 annos genuisse tres filios et hic expressos. Her autem et Onan, duo priores filii Judæ, successive acceperunt Thamar in uxorem, et ambo occisi sunt. Eo autem tempore, quo isti occisi sunt, Selam jam puberem existentem,

suppone ætatis suæ anno 16, non accepit Thamar; sed expectans frustra *diebus multis*, puta 3 annis decepit Judam: quos annos, si simul jungamus, nempe 3, 16, et 3, faciunt annos 22 completos. Itaque in initio anni 23 Thamar videtur decepisse Judam, et mense nono hujus anni peperit Phares et Zaram. Completo autem anno 25, descendit Jacob in Ægyptum, et sic simul cum eo potuerunt descendere duo jam memorati parvuli. Patet igitur, omnia quæ hic narrantur, potuisse fieri inter venditionem Joseph, et descensum Jacobi in Ægyptum. Vide Abulensem.

Obj. II. S. P. Aug. manifeste docet, historiam Judæ aliquot annis contigisse ante venditionem Joseph: nam Q. 128 in Gen. ita scribit: *Quo modo intra viginti ferme et duos annos... fieri potuerit, ut Judæ filii ejus ætatis omnes possent ducere uxores... merito movet; nisi (ut forte solet) Scriptura per recapitulationem aliquot annos ante venditum Joseph hoc fieri cepisse intelligi velit, quoniam sic positum est ut diceretur: Factum est autem in illo tempore.* Unde et in fine ibidem concludit: *Quo medio tempore (inter venditionem Joseph videlicet, et ingressum Jacob in Ægyptum) quo modo fieri potuerint de uxore et filiis et nuru Judæ omnia quæ narrantur, indagari difficile est: nisi forte ut credamus (et hoc enim fieri potuit) mox ut adolescere Judas cepit, eum incidisse in amorem ejus quam duxit uxorem, nondum vendito Joseph in Ægyptum.*

R. Neg. assumpt.; nam verba objecta non sunt asserentis, sed potius ambigentis; ut satis declarat particula *forte*. Præterea S. P. ibidem tantum intendit docere, quod cessaret omnis difficultas, et omnis quæstio, si nempe supponatur historia Judæ narrata per recapitulationem: quod et nos quoque libenter admittimus: siquidem in hoc supposito sine ulla difficultate, et facillime concipitur, quomodo ante descensum Jacobi in Ægyptum potuerint contingere omnia quæ de uxore et filiis ac nuru Judæ narrantur; quod interim non ita facile, sed potius cum aliqua difficultate exponitur juxta hanc sententiam. Cum igitur editio LXX Interp. (qua S. P. utebatur) non eodem, sed in illo tempore, hic haberet, non mirum est, quod ipse (ut scilicet cessaret omnis difficultas et quæstio quæ hic movetur) dixerit, credi posse matrimonium Judæ forte aliquot annis contigisse ante venditionem Joseph; quandoquidem \rightarrow in illo tempore, non adeo determinatum tempus significet, sicuti significat in Vulgata nostra \rightarrow eodem tempore.

Inst. Tò eodem tempore eundem sensum habere videtur, quem habent hæc verba Deut. X, 8: *Eo tempore separavit tribum Levi.* Atqui hæc non significant tempus illud, quo Israelitæ castrametati sunt in *Jelabatha*, de quo præcesserat ibidem mentio γ . 7, sed designant tempus illud, quo in Sina separata est tribus Levi: ergo etiam hic \rightarrow eodem tempore non videtur significare tempus, de quo præcesserat sermo cap. præced., sed potius designat tempus illud, quo Jacob ex Mesopotamia reversus est in terram Chanaan.

R. Transmissis maj. et min. neg. conseq. Disparitas est, quod nec hic, nec cap. præced. ulla omnino

fiat mentio de tempore, quo Jacob ex Mesopotamia rediit in Chanaan; adeoque illud tempus designari nequit per \rightarrow eodem tempore; in Cap. autem X Deut. facta fuit mentio de tempore, quo Israelitæ morati erant in Sina; ut liquet ibidem ex γ . 5: non mirum igitur, quod verba Deut. referri possint, imo et verisimilius referantur ad tempus, quo Deus separaverat tribum Levi in Sina. Cæterum desuper plura suo loco.

Obj. III. Hesron et Hamul filii Phares intraverunt cum Jacob in Ægyptum; ut patet ex cap. XLVI: ergo illi jam nati erant: atqui non potuissent esse nati, si matrimonium Judæ contigisset post venditionem Joseph; ergo, etc.

R. Hesron et Hamul dici ingressos Ægyptum, non quia per se et immediate intraverunt, sed quia intraverunt per suum patrem Phares, in cujus lumbis existebant; quemadmodum eodem cap. XV nepotes Jacob dicuntur nati in Mesopotamia, quia nempe eorum parentes ibi nati fuerant; ut infra videbimus. Præterea etiamsi gratis daremus, matrimonium Judæ aliquot annis ante venditionem Joseph contigisse, equidem adhuc tempus sufficiens inveniri non posset ad hoc, ut Hesron et Hamul dicantur nati ante ingressum Jacobi in Ægyptum.

Inst. Tempus illud inveniri poterit, si supponamus cum Frassen et nonnullis aliis, quod Judas anno vitæ suæ 15 uxorem duxerit, genueritque sub fine mensis decimi ejusdem anni filium suum primogenitum Her: et anno sequenti mense circiter octavo alterum nomine Onan; tertio autem anno, qui Judæ erat 15, circiter mense sexto susceperit tertium filium nuncupatum Sela. Anno autem Judæ 27, quando scilicet Her natus erat annis 14, potuit illum Thamaræ conjugem addere; quo mortuo, mox dedit ipsi Thamaræ secundum filium suum Onan; quo vita functo, Thamar vidua hæsit in domo paterna usque ad annum Judæ 28: quæ cum videret sibi non datum Selam in conjugem, scortum se finxit, ex Juda concepit, et uno partu edidit Phares et Zaram. Postea vero Phares anno vitæ suæ 15 ducta uxore, genuit spatio decem et novem mensium Hesron et Hamul; ita ut posterior natus sit paulo ante Jacobi descensum in Ægyptum. Imo et S. P. Aug. Q. 128 supra cit. videtur insinuare, quod Hesron et Hamul nati sint ante descensum Jacobi in Ægyptum; ergo non est negandum quin præfatum tempus inveniri possit.

R. Neg. assumpt. Ac dico jam memoratum suppositum videri carere omni verisimilitudine. 1. Quia a vero prorsus alienum apparet, quod Judas, Onan et Phares duxissent uxores anno ætatis 15: quandoquidem de ordinario contingenti masculi istius ætatis adhuc non sint capaces vel potentes ad generandum. 2. Magis adhuc a vero alienum videtur, quod Thamar tantum per unum circiter annum expectasset, ut acciperet Selam; siquidem verba γ . 11: *Donec crescat Sela*, item γ . 12: *Evolutis autem multis diebus*, et etiam jus conquerendi, quod habebat Thamar, quia non acceperat Selam, plus temporis, quam unum duntaxat annum, importare videntur.

Denique non recte pro prædicta opinione adducitur auctoritas S. P. Aug.; quandoquidem, ut ex verbis ejus supra adductis et ex tota quæstione patet, ne vel verbum ibidem habeat, quod insinuet, Hesron et Hamul esse natos ante descensum Jacobi in Ægyptum.

QUÆSTIO II. — QUALE PECCATUM HIC COMMISERIT JUDAS, ET QUALE THAMAR.

Prænotandum, quod eo jam tempore videatur fuisse moris, ut si quæ mulier alicui familiæ nupsisset, eadem addicta maneret, quandiu aliquis superesset consanguineus, qui defuncto marito primogenitum (non autem alios, qui proinde suo nomine nascebantur) suscitare vellet. Ex hac autem consuetudine Thamar adhæsit familiæ Judæ, nec de ea in aliam transiit. Judas vero timens ne filio suo Selæ abderet idem quod duobus primis Her et Onan (qui a Domino percussi sunt, quia primus ex luxuria, ne concipiendo et lactando uxor sua deturparetur, alter ex invidia, nolens fratri suo semen suscitare, rem detestabilem fecerat, γ . 10, seu se ipsos ante actum consummatum polluerant) simile quid, inquam, timens Judas, variis promissis viduam frustrari statuit, dicens filium suum Selam adhuc minorem, etc., donec ipsa moræ impatiens peteret ab eo licentiam nubendi alteri.

Dolum autem hunc advertens Thamar, nec ex alia, quam Abrahami stirpe (quam noverat a Deo benedictam) prolem volens, vidensque Selam promissum sibi maritum, jam puberem et maturum sibi negari; mirabili strophâ dolum Judæ elusit, eumque in caput ejus retorsit.

Illâ igitur γ . 14: *depositis viduitatis vestibus* (erant enim, ut notat S. P. Aug. Q. 129 in Gen., temporibus patriarcharum certa, et sua vestimenta viduarum, puta ad mœrorem et modestiam; ut ex lib. Judith quoque constat, modernoque usu), *assumpsit theristrum* (id est velum æstivum, quo se tegeter, ne agnosceretur) *et mutato habitu, sedit in bivio itineris* (ubi ædificatis fornicibus, sedere solebant meretrices, ut transeuntes utrimque venarentur et captarent), ibidem sub larva meretricis transeuntem Judam, et amissa uxore dolentem, captavit. Hoc prænotato,

R. et dico 1. Judas probabiliter tantum peccavit peccato simplicis fornicationis.

Prob. assumpt. Quia imprimis, mortua uxore, liber erat; et juxta principium theologicum ignorantia antecedens excusata peccato secundum circumstantiam, quæ in actu invincibiliter ignoratur: atqui juxta γ . 16: *Judas nesciebat quod nurus sua esset*; ergo.

Obj. I. Judas visis annulo, armilla, et baculo sibi remissis, atque adeo deprehenso errore suo, dixit de Thamar γ . 26: *Justior me est*; ergo judicavit, se gravius peccasse quam ipsam Thamar: atqui illa certe fuit incestuosa: ergo.

R. Disting. sequelam: Judicavit se gravius peccasse peccato injustitiæ; concedo: peccato impudicitiae; nego sequelam. Unde non ait, *castior me est, sed, justior me est.*

Porro Thamar, non obstante injuria gravissima, quam passa fuerat a duobus sceleratis et impiis filiis Judæ, constanti justitia adhæsit familiæ Judæ, donec promissus sibi in virum Sela accrevisset. Judas autem multiplici titulo respectu ipsius justitiam violavit. Nam 1. fraudulenta ipsam spe lactavit dicens: *Esto vidua in domo patris tui, donec crescat Sela filius meus.* 2. Non obstante ista promissione, ignominiose eam ablegavit in domum paternam. 3. Sela non ipsi, cui jam erat promissus, sed potius alteri uxori tradidit. 4. Audiens ipsam esse ingravidatam, eandem inauditam, sine debita auctoritate condemnavit ad mortem. 5. Præcipitanti tulit sententiam, *ÿ. 24: Producite eam, ut comburatur* (et quidem, antequam esset enixa prolem) quod genus mortis excedebat speciem patrati criminis, cum nesciret hactenus, eam esse incestuosam; ergo multiplici titulo recte dixit Judas: *Justior me est*, quamvis unum tantummodo non traditi Sela titulum alleget.

Obj. II. Judas facile scire potuisset, qualis esset mulier, cujus corporis copiam impudenter expetebat, nisi cæco pravæ libidinis impetu fuisset abreptus; ergo ignorantia illa fuit ipsi voluntaria, et imputabilis in peccatum.

R. Neg. ant., quia satis patet ex antecedentibus et consequentibus, quod prudenter præcaverit Thamar, ne agnosceretur. Imo nec pastor Judæ eam postea invenire potuit, nec homines loci illius sciebant, quod ibi sedisset scortum, etc.

Obj. III. Poterat saltem vel ex loquela eam agnoscere, vel interrogando scire, quæ et qualis esset; ergo.

R. Neg. ant. pro utraque parte: quia imprimis quod ad loquelam attinet, magis in ea ex ignorantia decipi potuit libidinosus Judas, quam per Liam deceptus fuerat castus Jacob. Deinde frustra rogasset, quæ et qualis esset, quia subdola mulier personam suam fingere perrexisset.

Quidquid sit, constat ex Scriptura, quod eam simplicem esse meretricem apprehenderit, et tanquam talem appetierit: neque rationem aliquam habebat for- mandi vel minimam de sua nuru suspicionem.

Dico 2. Thamar in hoc facto incestum commisit, quia Judam socerum suum agnovit.

Obj. I. S. P. Aug. lib. XXII cont. Faust., cap. 61, agnoscit quod Judas ipsam Thamar propter actum illum libidinosum in sui comparatione præposuerit: atqui ex dictis Judas tantum simplicem commisit fornicationem: ergo illa non tam graviter peccavit quam ipse; adeoque non commisit incestum.

R. Disting. conseq. Illa non tam graviter peccavit quam ipse, ex parte intentionis, concedo; ex parte objecti, nego conseq. Dico igitur cum S. P. Aug. ibid. quod Judas desiderium habendæ prolis, quo ducta illa se socero supposuerat, minus culpaverit, quam libidinosi concubitus ardorem, quo ipse velut ad meretricem victus intraverat. Fuit ergo magis culpabilis Judas propter libidinem, non vero propter peccatum ex objecto suo magis enorme.

Inst. Judas absolute videtur laudasse Thamar per ista verba: *Justior me est*; ergo illa saltem videtur excusabilis.

Respondet S. P. loco objecto, transmissio ant. neg. conseq. sequentibus verbis: *Quanquam etiamsi hæc mulier non in peioris facti comparatione minus culpata, sed omnino a socero laudata intelligatur... quid mirum, si peccatrix a peccatore laudatur?*

Obj. II. S. Chrysost. hom. 62 in Gen. S. Ambros. lib. III. in cap. III Lucæ, Theod. Q. 95 in Gen. videntur excusare Thamar, quia neque postea Judæ, aut alicui alteri copulata est, sed contenta fuit vocari mater eorum, qui ex illo semine nascebantur.

R. Quod isti patres non excusent factum, sed facti intentionem et circumstantias: quia ipsa non ex libidine, sed amore prolis, ex stirpe Abrahami procreandæ, circumvenit Judam. Unde S. P. Aug. lib. præcit. cap. 61 ubi pari ratione culpam Thamaræ extenuaverat, cap. 62 subjungit: *Melius quidem sine filiis maneret, quam sine jure matrimonii mater fieret.*

Obj. III. Thamar hoc attentavit ex instinctu Dei (ait Rabbi Simeon) ut ex Juda Messiam conciperet, sicut Oseas de mandato Dei accessit ad fornicariam.

R. Hoc esse Rabbinicum figmentum. De Osea autem constat, hoc esse factum de mandato Dei. Deinde fornicaria illa prius facta est uxor Oseæ: Thamar autem Judam nunquam maritum habuit, aut admisit.

CAP. XXXIX, XL, XLI.

Josephi castitas tentatur ab hera; ille relicta in manibus ejus chlamyde, fugiens accusatur falso, et incarceratur immerito. In carcere duorum eunuchorum Pharaonis somnia interpretatur; atque expositionem probat executio. E carcere eductus, duplex somnium Pharaoni divinitus immissum explicat: et hinc a rege præficitur universo regno Ægypti, a quo famem septennem prudentia sua depellit.

QUESTIO UNICA. — AN TRIBUS HIS CAPITIBUS ALICUIUS PECCATI SIT ARGUENDUS JOSEPH.

Dico 1: Quanquam summis laudibus invictam et admirabilem Josephi pudicitiam, aliasque virtutes et prærogativas, tribus his capitibus enarratas, deprædicent SS. PP.; non in omnibus tamen hic practicas videri posset irreprehensibilis.

Nam 1. cap. XXXIX, ab impudica sua domina sollicitatus ad stuprum, illud tantum recusare videtur *ÿ. 8 et 9* ob respectum domini sui humanum.

2. Dietim sollicitatus, permansit tamen in loco tentationis, sibi propter omnes circumstantias periculosissimo.

3. Quanquam fraternam videatur correptionem dedisse infami prostibulo, persistentem tamen heram non detulit ad dominum suum, cujus gratiam in tantum possidebat, ut omnia ejus curæ et fidelitati essent commissa; ipse vero herus nihil aliud nosset, nisi panem quo vesceretur (hoc est nihil curaret, nisi man-

ducare et bibere, quod sibi a Josepho apponebatur), adeoque spem firmam habere poterat, quod delationi suæ esset adhibenda fides.

4. Post crebras et importunas sollicitationes, *ÿ. 11, Quadam die intravit domum* (seu inferiorem domus partem), ut operis quidpiam absque arbitris faceret. Ergo voluntarie in apertam se ingressit occasionem, quæ tanto fuit periculosior propter solitudinem, in quam se pariter injecit.

5. Reliquit pallium in manu impudentis mulieris, quod facile ipsi extorquere poterat; ergo et illata, vel saltem attentata, violentiæ se ipsum suspicione infamavit.

6. Ab hero suo detrusus in carcerem, non est conatus se justificare; ergo læsit famam suam.

7. Cap. XL ex vana somniorum observantia ausus est prædicere magistro pincernarum Pharaonis, quod post triduum in officium suum esset restituendus; et magistro pistorum, quod eodem tempore esset agendus in patibulum; cum tamen Deut. XVIII, 10, dicatur: *Nec inveniatur in te... qui observet somnia atque auguria.*

8. Diffusus est de Deo, et magis confusus est in homine dicens præposito pincernarum, *ÿ. 14: Tantum memento mei, cum bene tibi fuerit, et facias mecum misericordiam, ut suggeras Pharaoni, ut educat me de isto carcere.* Pro qua re, inquit S. P. August., Sermon 82 de Temp., additi sunt duo anni, quibus adhuc teneretur in carcere, etc.

9. Murmuravit suisque malefactoribus detraxit dicens *ÿ. 15: Furto sublatus sum de terra Hebræorum, et hic innocens in lacum missus sum.*

10. Rursus cap. XLI leviter assumpsit explicandum somnium Pharaonis; quod vanam observantiam sapit.

11. Sine contradictione admisit honores quasi divinos, ita ut omnes coram eo genuflecterent (quod redolet ambitionem) et quidem a rege ethnico, a quo amittendæ religionis imminere periculum.

12. Denique uxorem accepit Aseneth filiam Putiphare sacerdotis gentilis, ex qua rursus adaugebatur perversionis periculum, quod patres ejus tam sollicitè caverant, et Deus postea tam severe prohibuit. Ita nonnulli accusant Josephum.

Dico 2: In omnibus his a peccato vindicari potest castissimus et religiosissimus Joseph.

Ad 1 igitur R. neg. assumpt. Licet enim primo invadat pellicem per respectum mariti humanum, dicens ex gratitudine erga herum suum: *Quomodo possum hoc malum facere?* statim subdit juxta correctionem optime factam ex textu hebræo, chaldaico, et græco: *Et peccare in Deum* (olim ponebatur *Dominum*) *meum?* Quinimo prudentissime aggressus est ipsam per respectum humanum, qui pluris valere poterat apud mulierem gentilem, quam divinum.

Ad 2 dico, quod licite manserit in loco, ex quo sine gravibus incommodis, imo et discrimine capitis fugere non potuit: neque enim occasio peccandi proxima semper vitari potest aut debet; sed sufficit

quandoque anniti (ubi scilicet subest ratio sufficiens) ut mutetur in remotam: id quod mirabili constantia facere conatus est Joseph, qui, licet servus, in hoc puncto servire nescivit, nec ab ingenua adamatus redamare voluit, quamvis ipsa in cæteris tanquam domina imperaret.

Ad 3 dico, quod frustra, et cum suo gravi incommodo dominam suam, licet impudentissimam, ad herum suum detulisset, prout in similibus casibus fieri natum est, satisque patuit ex eventu, quando auditis ejusdem calumniis *ÿ. 19 et 20, Nimum credulus verbis conjugis, iratus est valde, tradiditque Joseph* (ne quidem auditum) *in carcerem.*

Amabat quidem Josephum, et venerabatur; sed ubi mulier intervenit, omnem illum amorem et venerationem momento temporis verit in furorem; prævitque Joseph S. Joan. Baptistam, quem impense amabat et venerabatur Herodes; at interveniente adultera, inter ferale epulas, capitis condemnavit. Deinde negasset illa certo crimen a se clam attentatum, quod cum Joseph probare non potuisset, ad poenam talionis fuisset postulatus.

Ad 4 dico, quod justam habuerit causam ingrediendi interiorem domus partem (puta conclave heri sui) ad peragenda commissa sibi negotia. Nec ille intus quæsit mulierem, aut eam ibi invenit; sed illa potius supervenit, ut solitarium ad crimen sollicitaret, adeoque eundem ex improvviso invasit.

Ad 5. Respondet S. Ambros. lib. de Joseph, cap. 5, *Quod facile pallium suum recipere potuisset, nisi ex reverentiali timore erga dominam, a violentia reciproca abstinuisset, aut nisi forte illud repetendo, per sermones et lenocinia seduci timuisset: contagium enim judicavit, si diutius moraretur, ne per manus adulteræ, libidinis incentiva pertransirent.* Unde et Apost. I Cor. VI, 18 clamat: *Fugite fornicationem.* Nec verum est, quod relinquendo pallium se attentatæ violentiæ reddiderit suspectum; quia si violentiam intuisset, potius infirmæ mulieri robustus 27 annorum juvenis pallium eripuisset, adeoque relictum pallium signum erat evidentissimum modestiæ et reverentiæ Josephi erga heram suam; quamvis neque, contrariis jam passionibus excæcata mulier, neque zelotypus, et præceps ejus maritus ad hoc reflexerint.

Ad 6. R. caducam esse istam consequentiam, nisi quis velit, quod et famam suam prodegerit Christus, de quo injuriosissime accusato dicit Evangelista: *Jesus autem tacebat.*

Deinde quis fidem faciet, quod famam suam non defenderit, licet de eo Moyses non fecerit mentionem? Profecto in carcere constitutus, coram liberando pincerna Pharaonis innocentiam suam protestatus est cap. seq., *ÿ. 14.*

Deinde quid si innocentiam suam defendere voluerit; nec ab hero nimium credulo, zelotypo et præcipiti non tantum non fuerit exauditus, sed neque auditus? Famam certe suam neque tunc neglexisse dicendus est.

Ad 7 nego assumpt. neque enim ex vana observan-